

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Кафедра прикладної економіки, підприємництва та публічного управління

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПРОВЕДЕННЯ ТА ПРОГРАМА
ПЕРЕДАТЕСТАЦІЙНОЇ ПРАКТИКИ**

**СПЕЦІАЛЬНІСТЬ: 076 ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА
ДІЯЛЬНІСТЬ**

освітній ступінь – магістр

Дніпро
2022

Положення про проведення та програма передатестаційної практики здобувачів вищої освіти (освітній ступінь – магістр) за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність / Укл.: О.Г. Вагонова, О.В. Горпинич, В.А. Шаповал. Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. прикладної економіки, підприємництва та публічного управління. Д. : НТУ «Дніпровська політехніка», 2022. 23 с.

Укладачі:

О.Г. Вагонова, проф. (1, 2.1, 4.1, 5.1)

О.В. Горпинич, доцент (3, 4.2, 6).

В.А. Шаповал, доцент (2, 5.2).

Погоджено рішенням методичної комісії спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (протокол № 6 від 01.07.2022 р.).

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	4
2. Мета та завдання передатестаційної практики	4
3. Бази практики.....	5
4. Методичні рекомендації щодо організації проведення та проходження практики.....	6
4.1. Організація проведення практики.....	6
4.2. Обов'язки учасників з організації і проведення практики.....	6
5. Методичне забезпечення практики.....	8
5.1. Зміст практики та індивідуального завдання.....	8
5.2. Структура звіту й вимоги до його складових елементів.....	12
6. Процедури та критерії оцінювання результатів практики.....	13
Перелік посилань.....	16
ДОДАТОК А. Орієнтовані теми індивідуального завдання.....	17
ДОДАТОК Б. Зразок оформлення титульної сторінки записки індивідуального завдання.....	22
ДОДАТОК В. Зразок оформлення титульної сторінки звіту.....	23

1. Загальні положення

Передатестаційна практика здобувачів вищої освіти є невід’ємною складовою процесу підготовки магістрів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», завершальний етап навчання та передуює виконанню кваліфікаційних робіт. Вона передбачає:

- узагальнення й удосконалення здобутих ними теоретичних знань, практичних умінь і навичок (сприяє їх розширенню та поглибленню);
- формування професійного вміння приймати управлінські рішення в конкретних умовах будь-якого суб’єкта підприємницької діяльності;
- оволодіння професійним досвідом з метою їх підготовки до самостійної трудової діяльності;
- збір матеріалів для виконання кваліфікаційних робіт (матеріали практики складають основу кваліфікаційної роботи здобувача);
- виховання потреби систематичного поновлення своїх знань та творчого їх застосування в майбутній професійній діяльності.

Передатестаційна практика є необхідною складовою для завершення практичної підготовки здобувачів вищої освіти, враховує специфіку сфер їх майбутньої професійної діяльності і проводиться на підприємствах різних форм власності, що здійснюють підприємницьку діяльність.

Таким чином, передатестаційна практика (надалі практика) магістрів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» як обов’язкова частина професійної програми підготовки фахівців у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка» забезпечує набуття фахових компетентностей здобувачами вищої освіти.

Положення про проведення та програма практики, її планування та організація регламентується нормативними документами університету [1–3], а безпосередньо планування, організацію та управління практикою здійснює кафедра прикладної економіки, підприємництва та публічного управління відповідно у терміни, що визначені графіком навчального процесу.

Програма практики містить мету та завдання; вимоги до баз практики, методичні рекомендації щодо організації проведення та проходження практики (зокрема, обов’язки здобувачів вищої освіти на практиці, обов’язки керівників практик від кафедри і баз практики, вимоги до індивідуальні завдання та складання звіту про практику); опис процедури та конкретні критерії оцінювання результатів практики; додатки.

2. Мета та завдання передатестаційної практики

Мета передатестаційної практики полягає у:

- закріпленні, поглибленні та доповненні теоретичних знань здобувача вищої освіти щодо організації та економіки підприємницької діяльності на базі конкретних суб’єктів господарювання, одержаних при вивченні нормативних фахових дисциплін та дисциплін, що формують вибірково частину навчання;

- набутті досвіду роботи та навичок самостійної трудової діяльності підприємця як фахівця;

- зборі матеріалів для написання кваліфікаційної роботи.

Основними завданнями проходження практики є:

- вивчення практичної організації діяльності суб'єкта господарювання та принципів його функціонування, зокрема визначення особливостей, сильних та слабких сторін діяльності бізнес-структури, що є базою практики, особливостей конкурентного зовнішнього економічного середовища, в якому функціонує підприємство тощо;

- придбання практичних навичок щодо аналізу та оцінки головних показників економічної діяльності підприємства, визначенні поточного рівня його економічної результативності та ефективності бізнес-процесів;

- розвиток практичних навичок в обґрунтуванні пріоритетних напрямків підприємницької діяльності підприємства, їх моделювання та відображення в результатах планування бізнес-процесів.

- формування умінь використовувати теоретичні знання щодо обґрунтування напрямків розвитку інноваційного бізнесу, можливостей та умов застосування на підприємстві-базі практики інноваційних підходів в підприємницькій діяльності;

- формування умінь і навичок роботи за фахом, набуття досвіду організаційної, виховної роботи в колективі;

- збір інформації для написання звіту з практики та виконання індивідуального завдання кваліфікаційної роботи як підґрунтя її формування.

3. Бази практики

Практика здобувачів вищої освіти університету проводиться в установах, які відповідають меті, завданням, змісту практики, а також вимогам освітньої програми.

Місця і бази практики визначаються договорами, що укладаються Університетом і підприємствами (організаціями, установами), умовами контрактів для проходження практики студентами. заявками підприємств, організацій, пропозиціями викладачів кафедри.

У разі підготовки фахівців за цільовими договорами, базами практики є підприємства, організації та установи, для яких здійснюється така підготовка.

Здобувачі вищої освіти за погодженням з кафедрою можуть самостійно обрати місце її проходження і пропонувати для укладання відповідних договорів.

Базами передатестаційної практики є установи, організації, підприємства різних форм власності та організаційно-правових форм, які є юридичними особами та здійснюють один чи декілька видів підприємницької, торговельної та біржової діяльності, а також органи державної влади та місцевого самоврядування, що пов'язані зі сферою підприємницької діяльності.

Підприємства (організації, установи), які виступають базами практики, повинні відповідати наступним вимогам:

- застосовувати передові форми та методи ведення господарства та управління;

- мати сучасний рівень розвитку техніки і технологій;
- мати високий рівень організації виробничого процесу та культури праці;
- можливість кваліфікованого керівництва практикою здобувачів вищої освіти;
- готовність забезпечити доступ до інформації, необхідної для написання кваліфікаційної роботи зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність;
- мати постійні ділові контакти з НТУ «Дніпровська політехніка».

При наявності вакантних посад в організаціях-базах практики, які співпадають з переліком посад в кваліфікаційній характеристиці з підготовки бакалавра, рекомендується об'єднувати проходження практики з роботою на цих посадах. При цьому здобувач повинен в повній мірі виконати як програму практики, індивідуальне завдання, так і оформити всі необхідні документи в строки відповідно з навчальним планом.

4. Методичні рекомендації щодо організації проведення та проходження практики

4.1. Організація проведення практики

Передатестаційна практика проводиться в індивідуальній формі, що передбачає безпосереднє вивчення кожним здобувачем програмних питань практики, виконання відповідних розрахунків, проведення досліджень, необхідних для підготовки звіту, індивідуального завдання та написання кваліфікаційної роботи.

Керівництво практикою на кафедрі здійснює завідувач кафедри, а навчально-методичне керівництво, контроль за виконанням програм практик здійснюють керівники практики (представники кафедри та баз практик).

На початку практики здобувачі вищої освіти проходять інструктаж з техніки безпеки та охорони праці, ознайомлюються з правилами внутрішнього розпорядку підприємства, порядком отримання документації та матеріалів. Також здобувачі мають отримати програму та бланк щоденника з практики.

Тривалість робочого часу здобувачів вищої освіти під час проходження практики регламентується Кодексом законів про працю України та стандартами організацій, де здійснюється практика. Тривалість робочого часу для студентів віком від 16 до 18 років – 36 годин на тиждень (ст. 51 із змінами, внесеними Законами № 871-12 від 20.03.91, № 3610-12 від 17.11.93, № 263/95 ВР від 05.07.95), від 18 років і старше – не більше 40 годин на тиждень (ст. 50 в редакції Закону № 871-12 від 20.03.91, із змінами, внесеними Законом № 3610-12 від 17.11.93).

4.2. Обов'язки учасників з організації і проведення практики

Основні обов'язки завідувача кафедри, що проводить практику:

- організація розробки та вдосконалення програми практики, а також інших навчально-методичних та звітних документів;

- призначення з числа досвідчених викладачів керівників передатестаційної практики від кафедри;

- проведення заходів перед направленням здобувачів вищої освіти на практику, зокрема: здійснення контролю за проходженням практики на базі практики;

- координація роботи керівників практики, закріплених за практикантами.

Основні обов'язки керівника практики від кафедри:

- перед початком практики контролює підготовленість баз практики та вважає за потребу до прибуття студентів-практикантів проведення відповідних заходів;

- проведення інструктажу про порядок проходження практики з охорони праці;

- надання практикантам необхідних документів (направлень, програм, щоденників (в. т.ч. індивідуальних завдань), методичних рекомендацій тощо);

- ознайомлення здобувачів вищої освіти із системою звітності з практики, а саме: подання письмового звіту, оформлення виконаного індивідуального завдання, захист звіту;

- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою, контролює забезпечення належних умов проведення практики;

- контроль за своєчасним прибуттям здобувачів до місця практики, виконанням програми практики та дотриманням термінів її проведення;

- надання методичної допомоги (консультування) здобувачам під час виконання ними індивідуальних завдань;

- проведення консультацій щодо обробки зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику;

- приймання та оцінювання звітів здобувачів вищої освіти про проходження практики.

- організація роботи практикантів відповідно до програми практики;

- надання здобувачу відгуку з оцінкою про проходження практики;

- підготовка звіту про підсумки проходження передатестаційної практики, обговорення їх на засіданні кафедри;

- вживання необхідних виховних та адміністративних заходів щодо здобувачів вищої освіти, які порушують правила внутрішнього трудового розпорядку організації-базы практики та повідомлення про це завідувача кафедри.

Основні обов'язки керівників практики, призначених базами практики:

- ознайомлення з програмою практики до її початку;

- ознайомлення здобувачів з правилами внутрішнього розпорядку організації, проведення з практикантами інструктажу з охорони праці;

- планування, організація та контроль проходження практики згідно її програми;

- надання здобувачам інформаційно-методичних матеріалів для виконання програми практики, організація зустрічей з провідними фахівцями підприємства (організації, установи), проведення консультацій.

Здобувачі вищої освіти при проходженні практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики направлення на практику, інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки, консультації щодо оформлення усіх необхідних документів;
- заповнити та завізувати в деканаті щоденник практики і направлення;
- своєчасно прибути на базу практики та у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики;
- дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки й виробничої санітарії;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно подати звіт про проходження практики та захистити його;
- виконувати правила внутрішнього розпорядку бази практики, розпорядження адміністрації та керівників практики.

У разі невиконання вимог, які висуваються практиканту, він може бути відсторонений від подальшого проходження практики.

5. Методичне забезпечення практики

5.1 Зміст практики та індивідуального завдання

Перша складова практики полягає у досягненні мети та виконанні сформованих завдань практики. Це досягається, зокрема, на підставі:

– *знайомства з підприємством та особливостями функціонування відповідної галузі в рамках якої працює бізнес–структура, що є базою практики.*

Здобувач повинен окреслити основні риси галузі в якій здійснює підприємницьку діяльність бізнес–структура, визначити особливості та специфіку її функціонування, здійснити аналіз конкурентного галузевого зовнішнього середовища підприємства (нормативно-правова база, споживачі, конкуренти, економічні партнери), з'ясувати форму власності та організації бізнесу, структуру управління. Надалі потрібно окреслити основні види діяльності бізнес-структури відповідно до установчих документів.

Для характеристики зовнішнього середовища функціонування бізнес-структури здобувач повинен вивчити чинники макро- і мікросередовища; надати характеристику найбільш важливих для даної установи чинників макросередовища, із конкретизацією їхнього впливу. Аналізуючи мікросередовище діяльності підприємства, здобувач повинен вивчити роботу бізнес-структури з постачальниками ресурсів, посередниками, споживачами, зазначити основних конкурентів. Враховуючи вплив державних законодавчих органів на діяльність установи, необхідно зазначити, якими Законами України, постановами Верховної Ради і Кабінету Міністрів України, Указами Президента України, інструкціями, методичними вказівками, наказами керується організація у своїй виробничій, комерційній і фінансовій діяльності.

Характеризуючи внутрішнє середовище діяльності бізнес-структури, здобувач повинен вивчити її організаційну побудову і структуру управління, склад персоналу і Положення про відділи тощо.

Для визначення ринкової позиції підприємницької установи здобувач може використовувати матриці БКГ, GE/McKinsey, Портеру, метод SPACE та інші

інструменти. Для проведення рейтингової оцінки використовується система показників, яку студент обґрунтовує. На основі цієї системи показників проводиться рейтингова оцінка ефективності управління діяльністю організації, визначається її ранг, порівнюючи з підприємствами-конкурентами, використовуючи один з відомих методів (еталонного підприємства, максимінімуму, суми місць тощо).

Джерелами інформації з цих питань можуть бути: статут організації, положення про організацію та її структурні підрозділи, накази та розпорядження.

– визначення економіки бізнес-процесів та результативності підприємницької діяльності. Студент повинен ознайомитись з механізмом формування витрат на здійснення підприємницької діяльності, цінової політики та ціноутворення, економічної ефективності здійснення бізнесу. Для цього здобувач повинен вміти аналізувати та обробляти аналітичні данні для прийняття управлінських рішень щодо подальших дій в бізнесі. Зокрема необхідно, здійснити оцінку ресурсних можливостей організації (вартість та структура основних фондів, рівень технічного оснащення тощо), аналіз економічних показників і стану організації підприємницької діяльності, стан використання інформаційних технологій на підприємстві (наявність технічних засобів обробки інформації, програмного забезпечення) та ефективність їх застосування, розкрити питання, що визначають зміст діяльності об'єкта практики в рамках теми індивідуального завдання.

Перелік аналітичних показників, період аналізу, його методи, форми таблиць, наявність початкової інформації залежить від виявлених «вузьких місць» та узгоджуються з керівником роботи. Аналіз завершується інтегральною оцінкою ефективності управління підприємницькою діяльністю установи або розрахунком інтегрального рівня економічної безпеки підприємства. Усі аналітичні розрахунки, таблиці, графіки, діаграми повинні супроводжуватися відповідними поясненнями та висновками, що дозволяють визначити сутність економічних процесів, які відбуваються, виявити їх особливості, тенденції.

На основі порівняння показників підприємства-базису практики, та еталонного підприємства (або нормативних показників) виявляються відхилення (вузькі місця). Формулюються проблеми (розробляється дерево проблем), визначаються ключові фактори успіху.

Джерелами інформації з цих питань можуть бути: бухгалтерська та статистична звітність, результати моніторингу та програми діяльності організації.

– визначення методології та практики бізнес-планування підприємницької діяльності бізнес-структури. Студент повинен обґрунтувати пріоритетні напрямки ведення бізнесу, ознайомитись з існуючим механізмом планування бізнес-процесів в організації, на підставі чого вміти розробляти моделі нової або розвитку існуючої підприємницької діяльності;

– формування уявлень про стратегічний розвиток підприємницької діяльності бізнес-організації. Здобувач повинен визначати стратегічну мету підприємства, окреслювати загальну стратегію його діяльності, оцінити успішність дій щодо впровадження стратегічних планів. На підставі цього необхідно моделювати

сценарії стратегії розвитку бізнесу, розробляти програму та визначати умови впровадження стратегічних альтернатив з урахуванням різних чинників.

– *визначення можливостей застосування інноваційного бізнесу.* Здобувач повинен обґрунтувати можливості та умови застосування на підприємстві-базі практики інноваційних підходів в підприємницькій діяльності або запропонувати напрямки розвитку інноваційного бізнесу.

Здобувач повинен розробити конкретні висновки та обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення напрямку (напрямів) роботи підприємства-базис практики, впровадження певної інновації з розглядом стратегічного розвитку підприємницької діяльності. Розробка пропозицій повинна ґрунтуватися на виявлених недоліках організації роботи підприємства, наявних резервах її удосконалення, вивченні вітчизняного та зарубіжного досвіду кращих підприємств аналогічного та споріднених профілів діяльності.

Інформація питань вдосконалення напрямку (напрямів) роботи підприємства-базис практики може бути отримана під час спілкування з професіоналами-практиками, при проведенні самостійного аналізу. Якщо є можливість, інформація повинна бути представлена за значний проміжок часу. Наведений перелік питань є загальним для всіх студентів.

Друга складова практики – виконання індивідуального завдання, яке базується на поглибленому теоретичному обґрунтуванні бізнес-процесів, що характерні для організації-базис практики. Мета виконання індивідуального завдання полягає у вивченні інформаційних джерел різного виду для удосконалення знань теоретичного та практичного характеру зі сфери підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, які допоможуть вирішити задачі, які сформульовані в майбутній кваліфікаційній роботі.

У процесі виконання індивідуального завдання здобувач повинен виявити:

– знання загальнотеоретичних, загальноекономічних, професійно-орієнтованих і спеціальних дисциплін, які розкривають теоретичні основи та практичні питання підприємницької, торгівельної та біржової діяльності;

– вміння відбирати, систематизувати та обробляти інформацію відповідно до цілей дослідження;

– вміння виявляти причинно-наслідкові зв'язки процесів та явищ у конкретній галузі;

– вміння обґрунтовувати висновки та конкретні пропозиції щодо вдосконалення організації та управління діяльністю досліджуваного об'єкту.

Після закінчення практики здобувач має підготувати пропозиції керівникові щодо змісту першого варіанту теоретичного та аналітичного розділів кваліфікаційної роботи, переліку задач для дослідження. Пропозиції щодо змісту розділів дипломної повинні мати логічний, доказовий, аргументований характер і містити: поглиблений всебічний аналіз досліджуваної проблеми, елементи самостійного дослідження, достатній для обґрунтування пропозицій аналіз досліджуваної проблеми у межах організації-базис практики.

Контент завдання необхідно зв'язати з питаннями щодо формування, планування, організації, регулювання, удосконалення різних аспектів бізнес-процесів на підприємстві-базис практики. Тематика завдання має охоплювати усі

напрями, що віддзеркалюють організацію бізнесу, його планування та управління ресурсним забезпеченням. При виборі теми завдання слід виходити з того, що необхідною умовою успішного підприємництва є управління інноваційною діяльністю, саме нововведення сприяють підвищенню ефективності бізнес-процесів, забезпечують їх конкурентоспроможність та прибутковість.

Формулювання теми індивідуального завдання пропонується здійснювати на підставі основних елементів наданих в таблиці 5.1. Наприклад, формулювання теми на підставі запропонованих структурних елементів буде наступним:

– обґрунтування проекту розвитку бізнесу промислового підприємства шляхом підвищення якості продукції;

– оптимізація бізнес-моделі диверсифікації малого бізнесу (на прикладі ТОВ «Промінь»).

Орієнтовані теми індивідуальних завдань також наведено в ДОДАТКУ А.

Таблиця 5.1

Структурні елементи формулювання теми роботи

<i>Мета дослідження</i>		<i>Об'єкт дослідження</i>	<i>Ознаки предмету дослідження</i>	
Характер дослідження	Результат дослідження	Конкретизація результату	База предмету дослідження	Специфікація дослідження
<ul style="list-style-type: none"> • Обґрунтування • Визначення • Оцінка • Розробка • Формування • Підвищення • Удосконалення • Оптимізація • Організація • Планування • 	<ul style="list-style-type: none"> • заходів • програми • проекту • напрямків • бізнес-моделі • ефективності • системи • стратегії • політики • плану • 	<ul style="list-style-type: none"> • розвитку • відтворення • започаткування • скорочення • ліквідації • використання • управління • диверсифікації • дистрибуції • комунікації • інвестування • інтернаціоналізації • експорту/імпорту • інтеграції • злиття/поглинання • партнерства • 	<ul style="list-style-type: none"> • малого бізнесу • кластеру • венчурного бізнесу • соціального підприємництва • стартапу • 	<ul style="list-style-type: none"> • шляхом ... • на підставі... • на етапі... • в умовах... • за моделлю.. • на прикладі •

Матеріали, отримані здобувачем під час виконання індивідуального завдання, повинні використовуватись також для підготовки доповідей на науково-практичній, студентській конференції.

Об'єм роботи – не менше 15 сторінок пронумерованого тексту (нумерація у верхньому правому куті), включаючи рисунки, без урахування титульного аркушу, змісту та переліку посилань. Весь текст з полуторним інтервалом, шрифт № 14, TNR, усі поля – 2 см. Структура роботи: титульний аркуш (ДОДАТОК Б), зміст (зазначаються питання з кожного напрямку з посиланнями на сторінки тексту), текстова частина з обов'язковим посиланнями по тексту на джерела інформації,

перелік посилань згідно вимог до оформлення бібліографічних джерел (стандарт ДСТУ 8302:2015 – дивись перелік посилань).

5.2 Структура звіту й вимоги до його складових елементів

Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання її програми. Форма звітності – письмовий звіт. Матеріали звіту мають точно відображати зміст самостійної роботи здобувача.

Структура звіту та його елементи повинні відповідати вимогам, які наведено нижче. Основні елементи звіту:

- *титульна сторінка* з усіма необхідними вихідними даними, прізвищем, практиканта, темою дослідження. Приклад оформлення титульної сторінки звіту надано в ДОДАТКУ В;

- *зміст* з наданням назв розділів звіту та посиланням на сторінки;

- *вступ*, де розкриваються мета та завдання проходження практики, визначається об'єкт дослідження, розглядаються проблеми розвитку галузі, її стан на поточний період, надається стисла характеристика бізнес-структури, характеризуються її цілі, завдання, організаційні основи, принципи побудови. При цьому розглядаються поточні та довгострокові завдання.

- *змістова частина*, яка містить результати виконання програми практики, зокрема її завдань (розділ 2, 5.1);

- *висновки* про стан бізнес-організації, сильні і слабкі сторони її діяльності, «вузькі місця», можливості ефективної роботи (резерви підвищення ефективності), організаційно-економічні напрями підвищення ефективності підприємницької діяльності установи тощо;

- *перелік посилань*, тобто список використаних інформаційних джерел при виконанні звіту з обов'язковим посиланням по тексту. Рекомендується ознайомитися з вітчизняною та зарубіжною літературою, Інтернет-джерелами, в яких висвітлюється досвід вирішення проблем, що сформульовані в звіті. Також слід вивчити нормативно-правові акти, постанови, інструкції і методичні вказівки, що регламентують діяльність підприємницької установи. Список джерел необхідно надати згідно вимог до бібліографічного оформлення таких джерел [4, 5];

- *додатки*, що містять графічні матеріали (схеми, рисунки, алгоритми), заповнені форми статистичної звітності. Додатки повинні мати посилання у тексті звіту.

Підготовка звіту відбувається постійно протягом усього періоду практики.

Звіт з практики необхідно оформити відповідно до таких вимог: формат А4, гарнітура Times New Roman, кегль 14, міжрядковий інтервал 1,5, абзацний відступ 1,25 см. Поля: ліве – 2,5 см, нижнє та верхнє – 2 см, праве – 1 см. Орієнтований загальний обсяг звіту з практики – 15-20 сторінок.

Звіти, які не відповідатимуть означеним вимогам, повертатимуться на доопрацювання. Оформлення звіту є обов'язковою умовою складання заліку з навчальної практики та переведення на наступний курс.

Звіт та індивідуальне завдання з практики надається для перевірки керівнику практики від кафедри на паперовому носії та в електронному виді.

6. Процедури та критерії оцінювання результатів практики

Оцінювання результатів практики здобувачів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти». Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час перевірки звіту та співбесіди зі здобувачем, відображає реальний результат проходження передатестаційної практики.

Оцінювання досягнень магістрів після проходження практики здійснюється за рейтинговою (100-бальною) шкалою та переведенням бальних оцінок до інституційної шкали.

Рейтингова	Оцінка за п'ятибальною шкалою	Інституційна
90...100	5	відмінно / Excellent
74...89	4	добре / Good
60...73	3	задовільно / Satisfactory
0...59	2	незадовільно / Fail

Підсумкова оцінка за практику обчислюється як середній бал за результатами виконання загальної частини звіту, індивідуального завдання – враховуються ступінь виконання програми практики, логічність структури та рівень змістовності звіту, обґрунтованість висновків частини, якість оформлення звіту).

Таким чином, диференційна оцінка за практику встановлюється з урахуванням таких коефіцієнтів: – ступінь виконання програми практики – 0,2; – логічність структури та рівень змістовності звіту – 0,4; – обґрунтованість висновків – 0,3; – якість оформлення звіту – 0,1.

Візьмемо для прикладу таку ситуацію: за першим показником звіт студента має оцінку «задовільно», за другим – «добре», сформулював лаконічні й підтвержені матеріалами звіту висновки на «відмінно», оформив звіт з певними порушеннями нормативів («добре»). Таким чином, остаточну оцінку визначають як: $0,2 \cdot 3 + 0,4 \cdot 4 + 0,3 \cdot 5 + 0,1 \cdot 4 = 4,1 = 4$.

Оцінка за практику заноситься в додаток до диплому.

Реальні результати передатестаційної практики магістра ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час захисту звіту про практику за допомогою критеріїв, що описують дії здобувача для демонстрації досягнення результатів.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для магістерського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 7-го кваліфікаційного рівня за НРК (магістр)

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
<i>Знання</i>		
	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована,	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
– спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	осмислена. Характеризує наявність: – спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень; – критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	
	Відповідь містить не грубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
Рівень знань незадовільний	<60	
Уміння/навички		
– спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур; – здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах; – здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної	Відповідь характеризує уміння: – виявляти проблеми; – формулювати гіпотези; – розв'язувати проблеми; – оновлювати знання; – інтегрувати знання; – провадити інноваційну діяльність; – провадити наукову діяльність	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з не грубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	Рівень умінь/навичок незадовільний	<60

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
та етичної відповідальності		
Комунікація		
– зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	<p>Зрозумілість відповіді (доповіді). <i>Мова:</i> правильна; чиста; ясна; точна; логічна; виразна; лаконічна. <i>Комунікаційна стратегія:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – послідовний і несуперечливий розвиток думки; – наявність логічних власних суджень; – доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; – правильна структура відповіді (доповіді); – правильність відповідей на запитання; – доречна техніка відповідей на запитання; – здатність робити висновки та формулювати пропозиції; – використання іноземних мов у професійній діяльності 	95-100
	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
Відповідальність і автономія		
– управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів;	<p>Відмінне володіння компетенціями:</p> <ul style="list-style-type: none"> – використання принципів та методів організації діяльності команди; – ефективний розподіл повноважень в структурі команди; – підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини); – стресовитривалість; – саморегуляція; – трудова активність в екстремальних ситуаціях; 	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
– відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів; – здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії	– високий рівень особистого ставлення до справи; – володіння всіма видами навчальної діяльності; – належний рівень фундаментальних знань; – належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок	
	Упевнене володіння компетенціями відповідальності і автономії з незначними хибами	90-94
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано дві вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано три вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано чотири вимоги)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано п'ять вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано шість вимог)	65-69
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (рівень фрагментарний)	60-64
Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60	

Перелік посилань

1. Положення про організацію освітнього процесу ДВНЗ «Національний гірничий університет», затвердженого рішенням вченої ради університету 15.11.2016 р. зі змінами і доповненнями від 16.03.2017 р.

2. Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка», затвердженого рішенням вченої ради університету від 26.12.2017 р..

3. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» / Укладачі: М.М. Казачковський, Л.О. Колісник, О.С. Кучин, А.В. Небатов, А.В. Павличенко, В.М. Почепов, В.О. Салова, С.В. Шевченко / М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т. – Д. : НТУ «ДП», 2018. 21 с.

4. ДСТУ 3008-2015. Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання. – Надано чинності 2017-07-01. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 26 с.

5. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. – Уведено вперше; надано чинності 2016-07-01. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с.

Орієнтовані теми індивідуального завдання

Обґрунтування механізму збереження бізнесу (...сфера діяльності) під час війни.

Удосконалення управління бізнесом під час війни.

Пошук та обґрунтування моделей оновлення бізнесу (...сфера діяльності) під час війни.

Розробка напрямів розвитку бізнесу (...сфера діяльності) під час війни.

Адаптація підприємницької діяльності (...сфера діяльності) до воєнної економіки.

Удосконалення взаємодії місцевого самоврядування і бізнесу під час війни.

Формування соціально-економічних зв'язків місцевого самоврядування і бізнесу після війни.

Обґрунтування підприємницької моделі відбудови економіки України.

Підприємницький аспект побудови (...галузь економіки або сфера діяльності) України після війни.

Формування напрямів розвитку підприємництва в умовах економічного відновлення України.

Дослідження можливостей впровадження елементів «планів Маршалла та Моргентау» у відбудову національної економіки.

Удосконалення напрямів підвищення товарообігу торговельного підприємства.

Обґрунтування шляхів мінімізації економічних ризиків торговельного підприємства.

Удосконалення забезпечення економічної безпеки у торговельному підприємстві.

Управління реалізацією товарів та якістю обслуговування покупців.

Оцінка ефективності комерційної діяльності підприємств торгівлі.

Удосконалення механізму забезпечення конкурентоспроможності торговельного підприємства.

Формування стратегії управління товарообігом підприємства торгівлі.

Удосконалення механізму управління товарообігом підприємства ресторанного господарства.

Удосконалення механізму формування та використання товарних ресурсів підприємства торгівлі.

Формування напрямів підвищення ефективності підприємницької діяльності товарної біржі.

Формування системи торговельного обслуговування покупців.

Підвищення ефективності діяльності торговельного малого підприємства.

Обґрунтування напрямів підвищення ефективності електронної торгівлі.

Формування попиту і стимулювання збуту на підприємстві (на прикладі....)..

Формування товарної інноваційної політики підприємства.

Розробка системи заходів, орієнтованих на посилення ринкових позицій підприємства (на прикладі....)..

- Обґрунтування розвитку експортно-імпортного потенціалу ...
- Підвищення ефективності відтворення і використання основних засобів ...
- Підвищення ефективності використання оборотних активів...
- Економічне обґрунтування диверсифікації виробничо-господарської діяльності...
- Підвищення ефективності використання трудових ресурсів...
- Обґрунтування системи управління якістю ...
- Підвищення ефективності процесу оновлення технічної бази виробництва...
- Підвищення ефективності використання виробничої потужності...
- Обґрунтування конкурентної стратегії ...
- Обґрунтування напрямів підвищення ефективності інвестиційної діяльності
- ...
- Обґрунтування плану заходів зі зниження собівартості продукції ...
- Обґрунтування заходів підвищення конкурентоспроможності ...
- Обґрунтування бізнес-моделі підприємства...
- Обґрунтування формування асортименту/організація роздрібного продажу...
- Обґрунтування використання лізингу в діяльності ...
- Розробка цінової політики суб'єкта підприємництва в умовах невизначеності ринкового середовища
- Формування товарної політики суб'єкта підприємництва в умовах конкуренції (в кризових умовах господарювання).
- Розробка шляхів підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів суб'єкта підприємництва в кризових умовах господарювання.
- Розробка стратегії інвестиційної діяльності підприємства.
- Формування інноваційної політики підприємства в сучасних умовах господарювання.
- Розробка стратегії запобігання банкрутству підприємства в умовах мінливого зовнішнього середовища.
- Обґрунтування стратегії розвитку підприємства в сучасних умовах господарювання.
- Організація системи матеріального стимулювання та матеріальної відповідальності на підприємствах в сучасних умовах господарювання.
- Оцінка ризиків господарської діяльності підприємства та розробка стратегії їх запобігання.
- Формування системи економічної безпеки підприємства в умовах кризи.
- Розробка амортизаційної політики підприємства в сучасних умовах господарювання.
- Шляхи підвищення продуктивності праці персоналу підприємства на засадах підвищення соціальної відповідальності.
- Розробка кадрової політики підприємства в умовах змін соціально-економічної ситуації в країні.
- Обґрунтування диверсифікації виробництва та її вплив на ефективність діяльності підприємства.
- Удосконалення системи планування і контролю товарних запасів на підприємстві в сучасних умовах господарювання.

Удосконалення системи планування і контролю поточних витрат на підприємстві в сучасних умовах господарювання.

Обґрунтування санації підприємства в кризових умовах господарювання.

Розробка системи забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Удосконалення підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства на внутрішньому ринку.

Удосконалення підвищення ефективності використання трудових ресурсів на промисловому підприємстві в кризових умовах господарювання.

Обґрунтування вибору форм стимулювання працівників промислового підприємства в кризових умовах господарювання.

Обґрунтування вибору форм стимулювання мотивації праці персоналу бізнес-структури в кризових умовах господарювання.

Обґрунтування напрямів формування та зростання доходів бізнес-організації.

Удосконалення напрямів підвищення ефективності стимулювання продуктивності праці працівників в умовах соціальної відповідальності промислового підприємства.

Формування резервів підвищення ефективності господарської діяльності підприємницької структури в сучасних умовах господарювання.

Обґрунтування напрямів формування та зростання прибутку бізнес-організації.

Визначення особливостей та обґрунтування напрямів формування та зростання прибутку торгівельного підприємства.

Удосконалення організаційно-економічних напрямів забезпечення конкурентоспроможності продукції підприємства.

Удосконалення організаційно-економічних заходів забезпечення конкурентоспроможності суб'єкта підприємництва.

Формування антикризової програми бізнес-структури.

Визначення чинників ефективності роздрібною торгівлі органічною продукцією.

Удосконалення механізму формування каналів продажів для торгових площадок.

Обґрунтування шляхів роботи агропромислових підприємств за рахунок впровадження продуктивних інновацій.

Удосконалення напрямів формування кадрового потенціалу торгівельного підприємства.

Обґрунтування організаційних напрямів удосконалення зовнішньоекономічної діяльності виробничо-торгівельного приватного підприємства.

Удосконалення системи мотивації продавців – консультантів торгових компаній.

Визначення чинників ефективності торговельного підприємництва в умовах сучасного бізнес-середовища.

Формування механізму стимулювання діяльності персоналу малого підприємства.

Підвищення управління процесом продажу товарів національними мережевими операторами на території України.

Визначення застосування перспективних інноваційних технологій в роздрібній торгівлі.

Обґрунтування організаційно-економічних напрямів підвищення ділової активності рекламного агентства.

Удосконалення підходів щодо мотивації персоналу підприємств сфери бізнесу.

Формування стратегії продаж виробничого підприємства.

Удосконалення моделювання мікробізнесу в сфері надання послуг.

Розробка бізнес-рішень щодо інноваційної діяльності підприємства.

Формування стратегії конкурентного позиціонування підприємства на міжнародному ринку.

Розробка інвестиційних проектів розвитку малих підприємств на підставі лізингових відносин.

Удосконалення координації діяльності розподілених команд міжнародного стартап-проекту.

Підприємницький аспект управління персоналом підприємства як чинник ефективності його господарювання.

Розробка механізму формування стратегії розвитку підприємницької діяльності підприємства.

Обґрунтування підходів щодо управління інноваційною діяльністю бізнесу.

Обґрунтування бізнес-проекта впровадження нової продукції на підприємстві.

Обґрунтування бізнес-моделі малого підприємства.

Розробка стратегії збуту продукції будівельних підприємств.

Соціально-економічний потенціал розвитку підприємництва у регіоні.

Удосконалення взаємодії підприємства малого та великого бізнесу в сфері екологічного підприємництва.

Напрями розвитку бізнесу екологічно чистого виробництва.

Мотивація сучасних напрямів забезпечення конкурентоспроможності продукції підприємства.

Управління підприємницькою діяльністю комунального підприємства в умовах розширення місцевого самоврядування.

Визначення чинників розвитку зовнішньоекономічної діяльності бізнес-організації.

Сучасний інвестиційний механізм організаційно-функціональної моделі зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Удосконалення підходів щодо вибору оптимальних джерел фінансування діяльності та розвитку підприємств малого бізнесу у сфері торгівлі та інших видів комерційної діяльності.

Пошук та обґрунтування напрямів розвитку підприємництва в Україні.

Обґрунтування чинників ефективності роздрібною торгівлі органічною продукцією.

Удосконалення підходів щодо формування каналів продажів для торгових площадок.

Удосконалення методичних засад формування кадрового потенціалу торгівельного підприємства.

Пошук шляхів розвитку підприємства сфери вторинного використання відходів.

Обґрунтування способу масштабування бізнесу у сфері освітніх послуг.

Розробка заходів удосконалення підприємницької діяльності компанії.

Удосконалення методичних засад підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств-експортерів.

Обґрунтування організаційних напрямів удосконалення зовнішньоекономічної діяльності виробничо-торгівельного приватного підприємства.

Удосконалення організації міжнародної діяльності підприємства середнього бізнесу.

Управління інвестиційними проектами промислового підприємства.

Обґрунтування напрямів підприємницької діяльності державної установи в умовах розширення її економічної самостійності.

Підвищення рівня конкурентоспроможності виробничих підприємств.

Організаційно-економічні засади формування товарного асортименту в роздрібній торгівлі.

Удосконалення процесу формування конкурентної позиції суб'єкта малого виробничого підприємства.

Обґрунтування напрямів підвищення конкурентоспроможності підприємства в сучасних умовах господарювання.

Удосконалення антикризового управління бізнесом (для різних сфер діяльності).

Обґрунтування заходів підвищення ефективності підприємництва (для різних сфер діяльності).

Удосконалення підходів зі стратегічного управління підприємством.

Розвиток роздрібною торгівлі товарами та послугами в умовах цифровізації суспільства.

Удосконалення бізнес-процесів підприємства на основі екологізації виробництва.

Розвиток підприємницьких підходів у сфері поводження з побутовими відходами.

Удосконалення методичних засад розвитку корпоративної культури як чинник конкурентоспроможності підприємства.

Формування механізму управління прибутком малого підприємства.

Зразок оформлення титульної сторінки записки індивідуального завдання

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра прикладної економіки, підприємництва та публічного управління

Індивідуальне завдання**передатестаційної практики**

спеціальність: 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

освітній ступінь – магістр

Формування напрямів розвитку підприємництва в умовах економічного відновлення України

Виконав: ст.гр. 076м-00-0
прізвище, ініціали.

Перевірив:

Дніпро
20__ р.

Зразок оформлення титульної сторінки звіту

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Кафедра прикладної економіки, підприємництва та публічного управління

**З В І Т
ПРО ПЕРЕДАТЕСТАЦІЙНУ ПРАКТИКУ**

Спеціальність: 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
освітній ступінь – магістр

База практики: (назва установи)

Виконав: ст. гр. 076м-00-0
прізвище, ініціали.

Керівник від університету: прізвище, ініціали

Дніпро
20__